

یونان و روم

درس ۶

جزیره‌ها و شبه‌جزیره‌های شمال دریای مدیترانه خاستگاه تمدن‌های کهنی بوده‌اند که تأثیر عظیمی بر تاریخ و فرهنگ جهان و به‌ویژه قاره اروپا گذاشته‌اند. انتظار می‌رود با بررسی رویدادهای مهم تاریخ یونان و روم در دوران باستان، در این درس جایگاه و دستاوردهای این تمدن‌ها و تفاوت‌ها و شباهت‌های مهم آنها را با دستاوردهای سایر تمدن‌های باستانی تشخیص و توضیح دهید.

یونان باستان

نقشه یونان باستان

وضعیت جغرافیایی یونان تأثیر بسزایی در زندگی یونانیان داشته است. بخش وسیعی از یونان را کوه‌های صخره‌ای فرا گرفته است که در میان آنها فقط دشتهای حاصلخیز

یکی از کانون‌های مهم تمدنی قاره اروپا، در سرزمین‌های جنوب شبه‌جزیره بالکان و جزیره‌های مجاور آن در دریاهای مدیترانه و اژه که یونان نامیده می‌شود، به‌وجود آمد.

۱- درباره تمدن مینوسی شرحی بنویسید؟

۲- چرا اولین دوره تمدن در یونان را عصر میسنی می گویند؟

افسانه‌های آن جزیره، تمدن مینوسی نامیده شد. مینوسیان قرن‌ها پیش از مهاجرت اقوام هند و اروپایی به یونان، شهرهای خود را پایه‌گذاری کرده بودند. آنان قومی دریانورد بودند و با مصر و دیگر مناطق همجوار خود، روابط بازرگانی داشتند. بقایای کاخ شاهی مینوسیان، حکایت از قدرت، رفاه و معماری پیشرفته آنان دارد. به احتمال زیاد، تمدن مینوسی در اثر کشمکش با اقوام مهاجر از بین رفته است.

کوچکی به چشم می‌خورد. در عوض، موقعیت شبه‌جزیره‌ای این کشور و برخورداری از سواحل طولانی با خلیج‌ها و بریدگی‌های مناسب برای ایجاد لنگرگاه‌ها، شرایط مناسبی را برای کشتیرانی و دریانوردی فراهم کرده است. **تمدن مینوسی** (در پی کاوش‌های باستان‌شناختی در اوایل قرن بیستم، آثار تمدنی کهن در جزیره کرت در جنوب یونان کشف شد. این تمدن به دلیل انتساب به مینوس، شاه

دروازه شیر در میسن

نقاشی دیواری کاخ کنوسوس که مراسم ورزشی را نشان می‌دهد- جزیره کرت

شهرهایی را بر پا کردند که مهم‌ترین آنها میسن نام داشت. به همین دلیل اولین دوره تمدن یونان را عصر میسنی می‌گویند

تمدن میسنی (در حدود ۲۰۰۰ ق.م. طایفه‌های بیابانگردی از دشت‌های اروپای شرقی به شبه جزیره یونان آمدند. این طایفه‌ها به تدریج و احتمالاً تحت تأثیر تمدن مینوسی،

یک توضیح

بقایای منسوب به شهر تروا

اطلاعات موجود درباره دوره میسنی، عمدتاً از کشفیات باستان‌شناسی و نیز از «ایلیاد» و «اودیسه»، دو کتاب حماسی یونان باستان، سروده هومر شاعر بلند آوازه قرن ۸ ق.م. به دست می‌آید. ایلیاد، جنگ اهالی میسن را با ساکنان شهر تروا روایت می‌کند و اودیسه ماجراهای اولیس قهرمان را پس از جنگ تروا باز می‌گوید. تا مدت‌ها مورخان تصور می‌کردند جنگ تروا صرفاً حکایتی تخیلی است که هومر درباره نیاکان خود سروده است. اما کشف بقایای شهری باستانی در نزدیکی تنگه داردانل نشان داد که تروا وجود خارجی داشته است. به احتمال زیاد میسن و دیگر شهرهای یونانی، که با تروا رقابت تجاری داشته‌اند، با این شهر وارد جنگ شده باشند.

- ۳- در یونان باستان عصر تاریکی بر چه زمانی اطلاق می شود؟
 ۸- عاقبت جنگهای پلوپونزی چه شد و هخامنشیان طرفدار کدام بودند؟
 ۴- دو دولت شهر مهم یونان را بنویسید؟ آتن - اسپارت
 ۵- ویژگیهای مهم دو دولت شهر آتن و اسپارت چه بود؟
 ۱۰- اقدامات اسکندر مقدونی را بنویسید؟
 ۶- فرمانروایان دولت شهرهای یونانی برای پیشبرد اهداف خود چه اقداماتی انجام می دادند؟
 ۷- علت درگیری هخامنشیان با دولت شهرهای یونانی چه بود؟

۳

عصر دولت - شهرها تمدن میسن به دلیل رقابت شهرها و جنگهای داخلی ضعیف شد و از ۱۱۰۰ تا حدود ۸۰۰ ق.م. یونان دچار چنان انحطاطی شد که مورخان آن را «عصر تاریکی» نامیده‌اند. پس از آن به تدریج دولت-شهرهای مختلفی در یونان سربرآوردند و به قدرت رسیدند. این دولت-شهرها غالباً با یکدیگر در حال رقابت و جنگ بودند. آتن و اسپارت مهم‌ترین دولت-شهرهای یونانی به‌شمار می‌رفتند و از دیگر دولت-شهرها نفوذ و قدرت بیشتری داشتند. آتن مرکز فعالیت‌های فلسفی، علمی و هنری و نیز زادگاه مردم‌سالاری (دموکراسی) به‌شمار می‌رفت، اما اسپارت، جامعه‌ای نظامی‌گرا و جنگاور بود که به امور فرهنگی و هنری چندان علاقه‌ای نداشت.

۶) فرمانروایان دولت-شهرهای یونانی همواره می‌کوشیدند نفوذ و سلطهٔ سیاسی، اقتصادی و فرهنگی خود را تا آن سوی مرزهای این کشور گسترش دهند. آسیای صغیر (ترکیهٔ امروزی) از جملهٔ مناطقی بود که دولت-شهرهای یونانی به منظور گسترش قلمرو و توسعهٔ نفوذ فرهنگی و اقتصادی خود، به آنجا یورش بردند. ۶)

۷) رقابت دولت-شهرهای یونانی با حکومت هخامنشیان برای تسلط بر منطقهٔ آسیای صغیر، موجب بروز کشمکش‌های طولانی و جنگ‌های بزرگی میان دو طرف در قرن ۵ ق.م. شد. شما در درس ۸ دربارهٔ آن مطالب بیشتری خواهید خواند. ۷)

جریان این جنگ‌ها، به‌طور پنهانی، به اسپارت کمک مالی می‌کرد. جنگ‌های پلوپونزی سرانجام با پیروزی اسپارت پایان یافت. ۸)

در همان دورانی که دولت-شهرهای یونانی سرگرم رقابت و جنگ بودند، قدرت جدیدی در مرزهای شمالی یونان یعنی مقدونیه در حال ظهور بود. مقدونیان به زبان یونانی صحبت می‌کردند، اما از زندگی شهری و تمدن توسعه‌یافته‌ای برخوردار نبودند. فیلیپ دوم، شاه مقدونیه، با تشکیل ارتشی نیرومند از طوایف جنگجوی مقدونی، دولت-شهرهای خسته و متفرق یونان را مطیع خود کرد و بر این کشور مسلط شد. فیلیپ قصد داشت به ایران نیز حمله کند، اما پیش از آنکه اقدامی انجام دهد، به قتل رسید. ۹)

۱۰) اسکندر مقدونی، پسر و جانشین فیلیپ که در محیطی نظامی پرورش یافته بود، بسیار شیفتهٔ جنگ و فتح سرزمین‌های جدید بود. او پس از آنکه شورش یکی از دولت-شهرهای یونانی را فرونشاند، با سپاهی آماده به قلمرو هخامنشیان هجوم آورد. سپاهیان او در چندین نبرد بر سپاه هخامنشی پیروز شدند و مصر، آسیای صغیر، بین‌النهرین و ایران را فتح کردند. اسکندر سپس به هند نیز لشکرکشی کرد و تا رود سند پیش رفت. در نتیجهٔ لشکرکشی‌ها و فتوحات اسکندر، ارتباط و تعامل فرهنگی میان تمدن‌ها و مردمان قلمرو تحت فرمان او بیشتر شد. ۱۰)

○ پیاده نظام یونان

جنگ‌های داخلی یونان و برآمدن اسکندر مقدونی:
 پس از پایان جنگ‌های یونان و ایران، دولت-شهر آتن به رهبری پریکلس^۱، سیاستمدار آزادی‌خواه، به سرعت در مسیر پیشرفت و توسعه‌طلبی سیاسی و نظامی گام برداشت. در آن زمان دولت-شهرهای مختلف یونانی به دو گروه رقیب و دشمن تبدیل شده بودند که آتن بر یکی و اسپارت بر دیگری فرمان می‌راند. در فاصلهٔ ۴۳۱ تا ۴۰۴ ق.م. سلسله جنگ‌هایی میان دو گروه رقیب رخ داد که به جنگ‌های پلوپونزی^۲ مشهور است. حکومت هخامنشی در

۱- Pericles
 ۲- PeloPoannesus

نقشه فتوحات اسکندر

به خدایان انجام می‌گرفت. در یونان باستان، نفوذ و قدرت کاهنان به مراتب کمتر از مصر و بین‌النهرین بود. یونانیان به احترام خدایان و برای بزرگداشت قهرمانان خویش، جشن‌ها و مسابقه‌های مختلفی را برگزار می‌کردند (مشهورترین آنها، بازی‌های المپیک بود که هر چهار سال یک‌بار در دولت-شهر المپیا برگزار می‌شد. اولین دوره این بازی‌ها در ۷۷۶ ق.م. انجام شد.

معبد پارتنون - آکروبولیس آتن

پس از مرگ اسکندر، یکی از سرداران او در یونان قدرت را به دست گرفت. حکومت مقدونیان بر یونان، تا زمانی که این کشور ضمیمه امپراتوری روم شد، ادامه یافت.

فرهنگ و تمدن

یونان در عهد باستان به ویژه در عصر شکوفایی مردم‌سالاری (دموکراسی) در آتن (۵۰۰ تا ۳۳۸ ق.م.)، شاهد دوران درخشانی از رشد فکری، فرهنگی، علمی، هنری و ادبی بود. یونانیان از دستاوردهای تمدن‌های مصر، بین‌النهرین و ایران بهره بسیاری بردند و در عرصه‌های مختلف پیشرفت‌های چشمگیری کردند.

دین یونانیان به خدایان متعددی اعتقاد داشتند. مهم‌ترین این خدایان، دوازده خدایی بودند که در کوه آلمپ جای داشتند و در رأس آنان، «ژئوس»، خدای آسمان و آذرخش بود. مردم هر دولت-شهر یکی از خدایان مستقر در المپ را به عنوان خدایی محافظ شهر خود ستایش می‌کردند. مثلاً آتنا، خدایانوی خرد، محافظ شهر آتن به شمار می‌رفت. یونانیان دارای معابدی بودند. نیایش غالباً با تقدیم هدیه و قربانی

۱۲- درباره حکومت و سیاست در یونان شرحی بنویسید؟

۱۳- درباره شیوه حکمرانی مردم سالاری و حق رای در آتن شرحی بنویسید؟

۱۴- درباره رشد فلسفه در یونان شرحی بنویسید؟

در یونان و به ویژه در دولت-شهر آتن شکل گرفت که البته با نظام‌های مردم‌سالاری امروزی تفاوت داشت. در آتن، فقط مردان بالغی که از پدر و مادری آتنی به دنیا آمده بودند و شهروند آنجا محسوب می‌شدند، حق رأی داشتند و می‌توانستند در اداره امور دولت - شهر مشارکت کنند. زنان، بردگان و بیگانگان مقیم آتن که بیشتر جمعیت آن دولت - شهر را تشکیل می‌دادند، از حق رأی و شرکت در اداره امور سیاسی محروم بودند. **۱۳**

حکومت و سیاست ^{۱۲} یکی از ویژگی‌های برجسته تمدن یونان باستان، شیوه متفاوت حکمرانی بود که توسط یونانیان به وجود آمد. در یونان باستان، مانند بسیاری از کشورهای دیگر، نخست شاهان به صورت موروثی حکومت می‌کردند، اما در نتیجه توسعه دریانوردی و گسترش تجارت خارجی، طبقه‌ای از ثروتمندان و اشراف برآمدند و به جای شاهان، قدرت را در دست گرفتند **۱۲** (در قرن‌های ششم و پنجم قبل از میلاد، نوعی مردم‌سالاری **۱۳**)

فعالیت ۱

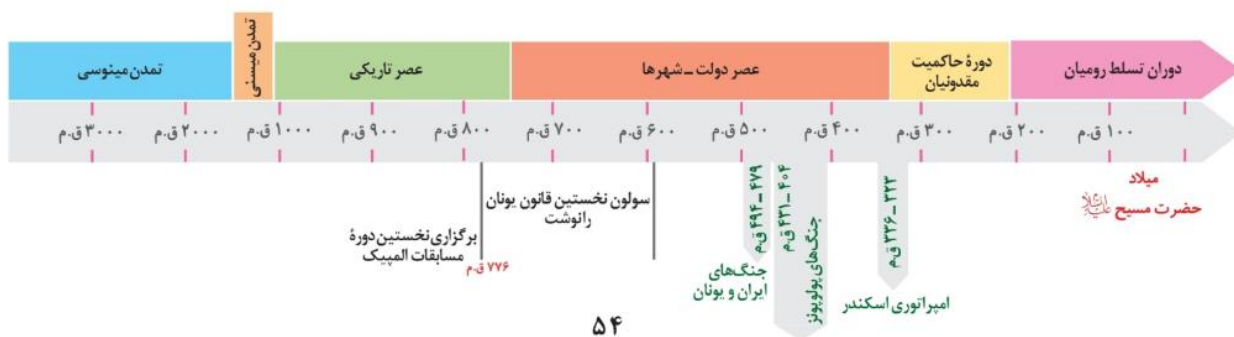
با همفکری، چند تفاوت نظام‌های مردم‌سالاری امروزی با مردم‌سالاری یونان باستان بیان کنید.

○ افلاطون و ارسطو در حال مباحثه فلسفی، اثر رافائل، نقاش ایتالیایی

فلسفه ^{۱۴} یونان و به ویژه شهر آتن، زادگاه فلسفه و پیشگام تفکر فلسفی محسوب می‌شود. فلسفه یونان در قرن‌های پنجم و چهارم پیش از میلاد، با ظهور فیلسوفان بزرگی مانند سقراط، افلاطون و ارسطو به اوج خود رسید. این فیلسوفان با تکیه بر استدلال‌های عقلانی و منطقی، درباره موضوع‌های گوناگون فلسفی به بحث و گفت‌وگو پرداختند و برخی از آنان آثار مهمی تألیف کردند. فلسفه یونان، تأثیر زیادی بر فیلسوفان مسلمان به ویژه فیلسوفان ایرانی مانند فارابی و ابن‌سینا گذاشته است. **۱۴**

۱- واژه فلسفه، مُعَرَّب واژه یونانی «فیلسوفیا» است که از دو کلمه فیلو به معنای «دوستداری» و سوفیا به معنای «دانایی»، تشکیل شده است.

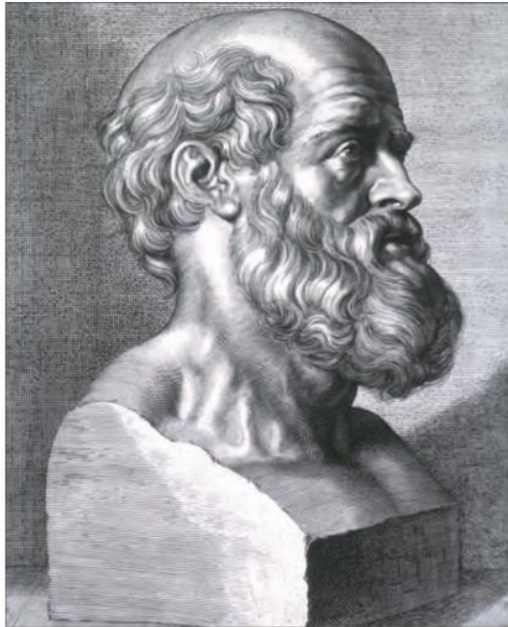

۱۵- در مورد پیشرف علم یونان شرحی بنویسید؟

۱۶- پدر علم پزشکی لقب کیست؟ روش کار او چگونه بود؟

۱۷- شرحی کوتاه درباره فیثاغورث بنویسید؟

۱۸- درباره هنر و ادبیات رایج در یونان شرحی بنویسید؟

تندیس بقراط

لینک دریافت فایل کامل در

تلگرام @s-m73javad

واتساپ 09013874879

به شمال ایتالیا بوده است. کوه‌های مرکزی آپنین، شرق و غرب این کشور را از هم جدا می‌کند. با این حال، ایتالیا دارای سواحل طولانی مناسب برای کشتیرانی و دشت‌های حاصلخیز وسیعی است. (۱۹)

از روم تا روم: درباره تاریخ ایتالیا و ایتالیایی‌های نخستین، آگاهی کمی در دست است. در حدود ۱۵۰۰ ق.م. گروهی از اقوام هند و اروپایی به ایتالیا پا نهادند و مزارع و روستاهایی را به وجود آوردند. بعدها اقوام دیگری نیز از یونان وارد این سرزمین شدند و بر شکل‌گیری تمدن روم تأثیر گذاشتند.

۱۵ علوم: (در یونان باستان، علوم مختلفی مانند ریاضی، فیزیک، پزشکی و تاریخ‌نگاری شکوفا شد. دانشمندان یونانی براساس روش علمی و با تکیه بر خرد به مطالعه پدیده‌های مختلف می‌پرداختند. (بقراط، پزشک نامدار یونانی در عهد باستان که به «پدر علم پزشکی» معروف است، نشانه‌های بیماری در بیمارانش را به دقت یادداشت می‌کرد و از این اطلاعات برای درمان بیماران دیگر استفاده می‌کرد. او اعتقاد داشت که بیماری‌ها علت‌های طبیعی دارند و مجازات‌هایی نیستند که خدایان فرستاده باشند. فیثاغورث، فیلسوف و ریاضی‌دان مشهور یونانی که در عهد باستان می‌زیست، برخی از اصول هندسه را کشف کرد و امروزه دانش‌آموزان او را با «قضیه فیثاغورث» به یاد می‌آورند. تاریخ‌نگاری، از دیگر دانش‌های رایج در یونان باستان بود. (۱۷)

۱۸ هنر و ادبیات: در یونان باستان، ادبیات و هنرهای تجسمی، مخصوصاً انواع شعر، نمایشنامه‌نویسی، مجسمه‌سازی و معماری نیز شکوفا و پررونق بود. (۱۸)

۱۹ روم: (شبه‌جزیره ایتالیا در شمال دریای مدیترانه، کانون شکل‌گیری تمدن و امپراتوری نیرومندی به نام روم در عهد باستان شد. این شبه‌جزیره از شمال به جنوب به طول حدود ۱۲۰۰ کیلومتر گسترده است و عرض آن زیاد نیست. کوه‌های آلپ در شمال آن، مانع طبیعی به وجود آورده و گذرگاه‌های فراوان آن، معبر رخنه‌ای اقوام مختلف

فعالیت ۲

با استفاده از نقشه طبیعی کشورهای یونان و ایتالیا، درباره ویژگی‌های جغرافیایی مشترک این کشورها که بر تاریخ و تمدن آنها تأثیر گذار بوده است، گفت‌وگو کنید.

۲۰- حکومت جمهوری رم چگونه تاسیس و تکامل یافت؟

۲۱- اقدامات توسعه طلبانه جمهوری رم چگونه باعث گسترش آن شد؟

۲۲- نتیجه لشکرکشی های جمهوری روم به شرق مدیترانه و غرب آسیا چه بود؟

کولوسئوم (تماشاخانه یا آمفی تئاتر رم)

افسانه تاسیس شهر رم

مقدونی، از سوی دیگر، رخ داد. کارتاژیان بر بخش هایی از دریای مدیترانه و شمال آفریقا و مقدونیان بر مقدونیه و یونان حکومت می کردند. سرانجام، رومیان رقیبان خود را شکست دادند و بر دریای مدیترانه و سرزمین های پیرامون آن مسلط شدند. در نتیجه این فتوحات، جمهوری رم تبدیل به قدرتی بزرگ در مدیترانه شد و به توسعه طلبی خود در اروپا، آفریقا و آسیا ادامه داد.

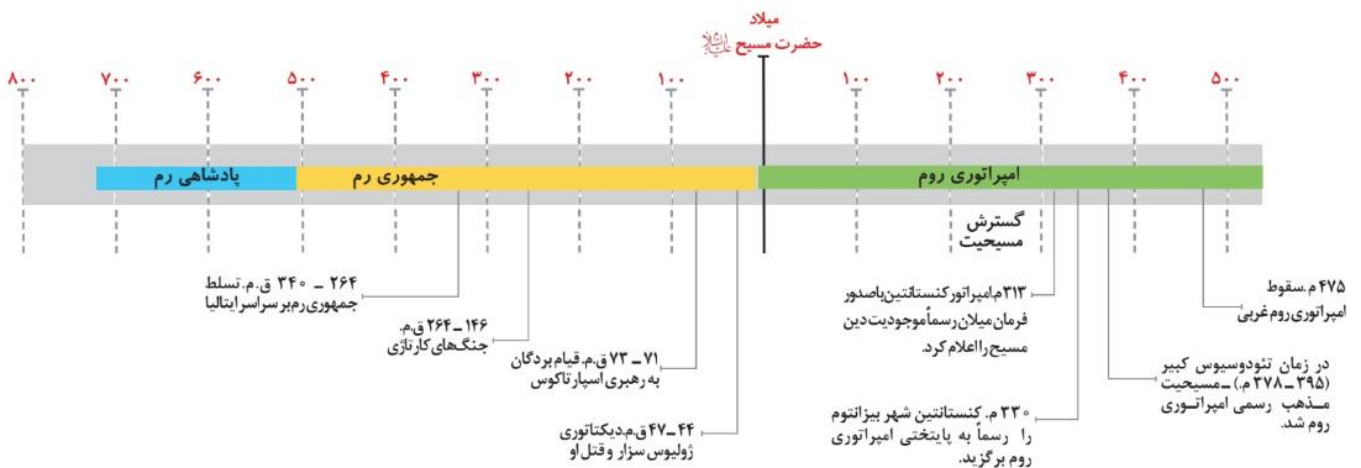
رومیان با لشکرکشی به سرزمین های شرق دریای مدیترانه در غرب آسیا، بقایای حکومت سلوکیان را برانداختند و به سوی ایران پیشروی کردند. تنها حکومت اشکانی بود که در مقابل سپاه قدرتمند روم ایستادگی کرد و مانع پیشروی بیشتر آنان به سوی ایران شد.

شهر رم در مرکز ایتالیا از ادغام تعدادی از روستاها در کرانه رود تیبر پدید آمد. در سال ۵۰۹ ق.م. رومیان بر شاه این شهر شوریدند و حکومت جمهوری رم را تاسیس کردند. جمهوری رم در سال های میان ۵۰۹ تا ۲۶۴ ق.م. با شکست رقیبان و دشمنان خود گسترش پیدا کرد و بر سرتاسر شبه جزیره ایتالیا مسلط شد. در این دوره، تشکیلات حکومتی و نهادهای سیاسی جمهوری رم تکامل

یافت. جمهوری رم، سپس سیاست توسعه طلبانه نظامی گسترده ای را در خارج از مرزهای شبه جزیره ایتالیا پیش گرفت. از این رو، در فاصله سال های ۲۶۴ تا ۱۴۶ ق.م. سلسله جنگ های بزرگی میان آن جمهوری از یک سو و حکومت کارتاژ و پادشاهان

نقشه قلمرو امپراتوری روم

۲۳- علت تقسیم امپراتوری روم به دو بخش شرقی و غربی چه بود؟

۲۴- امپراتوری روم شرقی و غربی چگونه ضعیف و از بین رفتند؟

۲۵- نتیجه جنگهای داخلی روم چه بود؟

۲۶- قوه اجرایی در روم چگونه اداره می شد؟

۲۷- درباره خدا باوری رومیان شرحی بنویسید؟

۲۸- علت ایجاد جنگهای داخلی در روم چه بود؟

۲۹- درباره زندگی شهروندی رومیان شرحی بنویسید؟

۳۰- درباره خدا باوری رومیان شرحی بنویسید؟

۲۳) پس از آنکه امپراتور کنستانتین^۱ (۳۳۷-۳۰۶ م.)، شهر ۲۶) بیزانتیوم (قسطنطنیه/ استانبول) را به پایتختی برگزید، به تدریج زمینه تقسیم امپراتوری روم به دو بخش شرقی و غربی فراهم آمد. ۲۴) روم غربی در ۴۷۵ م. در اثر هجوم اقوام بیابان گرد نابود شد؛ اما روم شرقی تا سال ۱۴۵۳ م. که پایتخت آن توسط امپراتوری مسلمان عثمانی فتح شد، دوام آورد. ۲۵) سیاست و حکومت ۲۴) رومیان با درآمیختن فرهنگ کهن ۲۸) طایفه ای و نظام دولت - شهری، جمهوری روم را تأسیس کردند. براساس قانون اساسی روم، ساختار حکومت، شامل چند مجلس و شماری مقام های اجرایی بود. اشراف به واسطه مجلس سنا، و عامه مردم از طریق مجمع نمایندگان خود، در اداره امور کشور مشارکت می کردند. ۲۵)

ریاست قوه اجرایی به دو کنسول اعطا می شد که از میان اعضای سنا برای یک سال، بدون تکرار، انتخاب می شدند. وقتی یکی از کنسول ها در میدان جنگ، نیروهای جمهوری را هدایت می کرد، کنسول دیگر اداره امور داخل را بر عهده می گرفت. ۲۷) ارتش روم برای دولتمردان رومی عرصه آموزش و اثبات لیافت بود. هیچ شهروند رومی به منصب دولتی برگزیده نمی شد، مگر آنکه در ده نبرد شرکت کرده باشد. ۲۷) با گسترش قلمرو جمهوری روم، معلوم شد که قانون اساسی و نهادهای این جمهوری برای اداره سرزمین های پهناور از کارایی لازم برخوردار نیستند. از این رو، در قرن اول قبل از میلاد، جمهوری روم بر اثر رقابت سرداران جاه طلب دچار جنگ داخلی و آشفتگی شد. ۲۹) سرانجام اکتویان^۲ بر رقیبانش غلبه کرد و تغییراتی در نظام حکومتی جمهوری روم به وجود آورد. در نتیجه این تغییرات، قدرت اجرایی در اختیار یک فرد به عنوان شخص اول مملکت قرار گرفت که به «آگوستوس^۳» و بعداً «امپراتور» معروف شد. مجلس سنا نیز به عنوان مجمع اصلی مشورتی باقی ماند و در انتخاب امپراتور، ایفای نقش کرد. به مرور زمان، امپراتورها بر اختیارات و قدرت خود افزودند و برخی از آنان همچون پادشاهان مستبد حکومت کردند. ۲۹)

○ تندیس اکتویان (آگوستوس)

زندگی در روم: به طور کلی فرهنگ روم از میراث یونانی در زمینه تعلیم و تربیت، دین، فلسفه و علوم و هنرها تأثیر فراوانی پذیرفت.

۳۰) رومیان خدایان متعددی را می پرستیدند و مانند یونانیان، جشنواره ها و بازی های عمومی و مذهبی مختلفی را به احترام و بزرگداشت خدایان برگزار می کردند. علاوه بر آن، برخی از باورهای کهن ایرانی مانند پرستش ایزدمهر (میترا) در قلمرو روم رواج یافت و بر فرهنگ و هنر رومی تأثیر چشمگیری گذاشت. ۳۰)

۳۱) خانواده های رومی مسئولیت های شهروندی را به فرزندان خود از سنین کودکی می آموختند و آنان را به کار سخت،

۱- Constantin ۲- Octavian ۳- Augustus

شمار بردگان و اختلاف میان فقیر و ثروتمند چنان افزایش یافت که در سال ۷۳ ق.م. بردگان به رهبری اسپارتاکوس قیام کردند و حکومت روم به زحمت و پس از دو سال، قیام را سرکوب کرد. (۳۲)

شجاعت برای جنگیدن و وفاداری به شهرشان تشویق می‌کردند. زنان رومی نسبت به زنان یونانی آزادتر بودند و حضور مؤثر و گسترده‌تری در زندگی عمومی و اجتماعی داشتند. (۳۱)
 (۳۲) برده‌داری پدیده‌ای بسیار رایج در قلمرو امپراتوری روم بود.

فعالیت ۳

درباره وضع بردگان و موقعیت اجتماعی آنان در یونان و روم باستان تحقیق و نتیجه آن را گزارش کنید.

انطاکیه، دمشق، اسکندریه، آتن و ماری، ساختمان‌های عمومی فراوانی ساختند که حکایت از مهارت در معماری و طراحی در مهندسی دارد. (۴ پرسش)

(۴ پرسش) برجسته‌ترین دستاورد هنری تمدن روم، در معماری و مجسمه‌سازی تبلور یافت. رومیان به افتخار پیروزی‌های نظامی خود بناهای یادبود زیادی را برپا کردند. آنان همچنین در رم و دیگر شهرهای قلمروی امپراتوری مثل

○ موزائیکی با نقش بازی گلاباتورهای رومی

○ سردیس امپراتور کنستانتین

(۴ پرسش) یکی دیگر از دستاوردهای مهم تمدن روم، ایجاد شبکه پیشرفته‌ای از جاده‌ها بود. مهندسان و کارگران رومی برای احداث جاده‌های سنگ‌فرش شده، دامنه تپه‌ها را می‌بریدند، تونل می‌کنند، پل می‌ساختند و باتلاق‌ها را پر می‌کردند. بسیاری از این جاده‌ها تا قرن‌ها مورد استفاده بود. (۴ پرسش)

۳۳- درباره ظهور و گسترش دین مسیحیت شرحی بنویسید؟

۳۴- دین مسیحیت چه زمانی گسترش بی سابقه ای یافت؟

۳۵- تعالیم حضرت عیسی(ع) چه آثاری داشت؟

ظهور و گسترش مسیحیت ۳۳) در دوره سلطه رومیان بر سرزمین فلسطین، حضرت عیسی علیه السلام در آنجا به تبلیغ دین جدیدی پرداخت. پیشوایان یهود با آموزه‌های آن حضرت به مخالفت برخاستند و با همدستی رومیان، علیه او دسیسه کردند و در صدد نابودی ایشان برآمدند. دین مسیحیت، با وجود دشمنی و سخت‌گیری‌های شدید پیشوایان یهودی و حاکمان رومی، به تدریج گسترش یافت و بر پیروان آن افزوده شد. ۳۳

۳۴) دین مسیحیت در زمان امپراتور کنستانتین رونق بی سابقه‌ای یافت؛ زیرا این امپراتور خود به مسیحیت گروید و فرمانی صادر کرد که آزادی این دین را در محدوده امپراتوری روم تضمین می‌کرد. حدود ۵۰ سال بعد از کنستانتین، مسیحیت دین رسمی امپراتوری روم شد. ۳۵ تعالیم حضرت عیسی علیه السلام، ایمان به خدای یکتا را جایگزین عقاید شرک‌آمیز رومیان کرد و فرهنگ و اخلاق جامعه رومی را به شدت تحت تأثیر قرار داد. ۳۵

پرسش‌های نمونه

- ۱) تأثیر عوامل جغرافیایی را بر شکل‌گیری دولت شهرهای یونانی بررسی کنید.
- ۲) علل و پیامدهای جنگ‌های پلوپونزی را شرح دهید.
- ۳) به نظر شما چه عواملی موجب شکوفایی فلسفه و علوم در یونان باستان شده بود؟
- ۴) با توجه به مطالب درس‌های ۴، ۵ و ۶، دو تفاوت مهم نظام حکومتی یونان و روم را با شیوه حکومت در مصر و چین باستان، بیان کنید.
- ۵) مهم‌ترین دستاوردهای رومیان باستان در حوزه معماری و مهندسی چه بود؟
- ۶) براساس نمودار خط زمان، مراحل تأسیس و گسترش امپراتوری روم باستان را به ترتیب بیان کنید.